

# مجموعہ

لیکوال : ارش ننگیال

[Ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
[www.sunnisoor.com](http://www.sunnisoor.com)

# دالیه!

-زما غمخپلو او دردېدلو خوبندو، ورونوته چې په تاند ماشومتوب کې یې  
د پلارجان او مورنې د جنازې بازو ته راسره اوږه ورکړه او دغه له تحمله وتي  
غمونه یې راسره ووپشل!!

د آرش عمر ستاسو!!!

## ژوند کیسه ده

ژوند کیسه ده، ژوند په زړه پورې ناول دی، بنکلی رومان دی او ژوند داستان دی، پیل لري، پای لري، کرکټرونه، تصویرونه، تراژدي، مینه، تلوسه، ټکرونه فقد په معیار برابر ژانر دی، خو چې څوک پیدا شي ویې لیکې او ویې لیکې. ایا همداسې نه ده؟

ډېر ځله کیسه د ژوند تخلیق وي، یا هم په بله مانا چې ځینې حادثې د طبیعت تخلیق وي، چې هنرمندی یوازې د تورو ځپلوونکی وی.

نوزه هم دا ځل د تخیل په لوړه څوکه ناست یم او د ژوند ننداره کوم، که د ژوند له دروند پټي مې لږه دمه کړې، نو په بیره مې لیکلې او خوندي کړې ده!

ځینې خاطرې بوله او ځینې د سترګو لیدلی حال، چې هرڅه دي ما د ګوټه منلې او ژوند ته مې له هر خوا کتلي.

هسې خو تاسوته مالومه ده چې موږ د جنگ په ډګر کې رالوي شوي یو او د جنگ په ډګر کې مو جونګري دي، دلته ویرونه دي، دلته اوبنګې دي، موږ لا د خالق په قدرت جوړه بنکلی ارته نړۍ کې هیڅ هم نه دي لیدلي او هیڅ مونه دي ځکلي، زموږ خو یو لاس کې توره او بل لاس کې ډوډۍ ده، د قلم په چلولو سم نه یو بلد.

خیر! هرڅه چې دي خو ما کونښن کړی چې د کیسې بڼه ورکړم.

د ډالر کیسې د لیکلو پر مهال مې ګوټې رپېدې، چنده هم زما د کلي کور کیسه ده، (چې د دواړو جنازو کې مې برخه اخیستې ده)

مجسی پورې خو ان زموږ ژوند ترلی و، مبابیل دمینې راډیو د یوې اورېدونکې د ژوند کیسه ده، ۱۰۰د عاجل نمبر کیسې سوژه هم رېښتینې ده. دوه درې کیسې پکې فولکوریکې هم شته.

ما دغه هڅه کړې، دا چې لوستونکي او مینوال یې څنگه ارزوي ددوی خوښه ده.

پای کې ..... ټولنې نه نړۍ مننه چې زما خورې ورې لیکنې یې د چاپ په گاڼه سمبال کړې او  
ترتاسو درنو یې در ورسولې!

له تاسو درنو لوستونکو نه هم نړۍ مننه کوم چې زما د هر کتاب هر کلی مو کړی او خپل قیمتي  
وخت مو پرې ضایع کړی.

تاسو یاست چې موږ یو که تاسو نه یاست موږ هم نه یو!

ستاسو ورور آرش ننگیال، ننگرهار، مینه راډیو

2012/ 07/ 20

## مجسمه

بي هنره خلک د بي ميوو ونو په شان دي

همدا چې مجاهيد نو د ډاکټر نجيب الله واکمنۍ ږنگه کړه، بارو بېستري مو وتړلې او کلي ته روان شولو.

کليوالو به د بنار خلکو ته کومونستان ويلو او بناريانو به کليوالو ته اشرار، بس د هر چا لاس کې تاپه وه! چې په چا يې خوښه وه لگوله يې.

له وېرې سره، سره د کلي لار مو لنډوله!

د کله يې (لاری) مو د کلي مخ ته په خوږ کې ودرېده او په بېره، بېره مو توکې کته کول، چې ناڅاپه د يو بهرني شعار د نيمې تنې مجسمه چې پلار ته مې له هېواده بهر په يوې لويې غونډې کې له نغدي جايزې سره ورکړل شوې وه، راوړېده.

په وار خطايۍ مې په يو خادر کې راتاوه کړه او په منډه کور ته روان شوم.

کله مې چې مشر ورور زما تخرگ کې مجسمه وليده سخت په قهر شو، نژدې يې وهلی وم، چې ولې مو له کابل نه دا لعنتي مجسمه له ځانه سره راوړې ده، خلک به وايي چې دا هم د (ليلن) مجسمه ده؟ له واره يې امر وکړ چې همدا شېبه يې د کلي په لويې ويالې کې واچوم، همدا سې مې وکړل، ما او د تره څومی مې په منډه ويالې ته لاړو، مجسمه مو په ويالې کې واچوله او کور ته راغلو.

شاوخوا يو، يونيم کال ورورسته، يوه ورځ په کلي کې او ازه خپره شوه چې گل محمد چې د کلي ډېر غريب سړی و، يو ډير قيمتي د سرو زرو (بت) پيدا کړی دی.

له دې خبر سره، هر سهار به د گل محمد د کور تر مخ ډله، ډله خلک ولاړوو، نادیده پرې بولي لگېده، چا به پينځه لکه نادیه اخیسته او چا به لس او دولس لکه روپۍ خو، گل محمد په ميليون هم نه ورکوله، هغه ويل چې (شی) سوچه سره زردی.

کله خو به له سره منکر شو، چې هېڅ يې هم نه دي پيدا کړي، خو خلکو چېرته پرېښوده، له بلې خوا د ښځو لپاره هم ښه ميله او اندېښنه پيدا شوې وه، ډلې، ډلې ښځې به يې کور ته ورتلې، په ظاهره به يې شکر و نه کول چې د ټول عمر غريبي يې ختمه شوه او زامن يې خدای پاک ورسول، خو په زړونو کې به يې خدای خبر څه، څه ويل؟

کرا، کرا خبره لوبده ان پاکستانی سوداگر هم خبر شول، مخکې تر دې د گل محمد دوی په دېره کې هېڅ کله کوم ميله نه وليدلې شوی، خو اوس يې بانډار ښه گرم و، شاوخوا نوی کتونې اېښي وو او د ممپليو او گورې چايونه را روان و.

زه او زما ملگري به ځانونو ته په قهر وو، چې دې ويالې کې خو موږ هم هره ورځ لامبل، نو ولې موږ دا خزانه پيدا نه کړه؟

د کلي په وياله کې سم غوبل شروع شوی و، غټ او وړو کي ورته کميسونه ويستل، خويوه ورځ د بت يا مجسې او ازه بل ډول شوه، په منډه د گل محمد دوی کور ته ورغلو، گورو چې يوه ډله خلک د کور مخ ته په چوتره کې ناست دي او خندا گاندي دي، همدا چې ورسېدو گورو چې مجسمه، د تجار په لاس کې ده او زر کلدارې يې ورته نيولي دي، خو گل محمد لکه ټپي مار په ځان کې تاوېده، همدا چې مجسمې ته زير شوم په بېره مې د تره ځوی ته وکتل دواړه په سترگو کې مسک شو، ځکه دا هغه د ميسو مجسمه وه چې موږ په وياله کې اچلولې وه.

آرش ننگيال - مينه اړيو

## زه يې پېژنم !!!

په ۱۳۵۲/۱۱/۱۱ کال د لغمان ولايت د بسرام په کلي کې، د نوبتگر شاعر او ليکوال ارواښاد محمد اسحاق ننگيال په بڼې کې يو گل و غورېد، چې نوم يې پرې آرش کېښود.

ننگيال صيب خپل نازولی گل ډير ښه وروزه او د زده کړې لپاره يې د کابل ښار د شاشهيد په ښوونځي کې شامل کړ، لومړنۍ زده کړې يې په ياد ښوونځي کې تر سره کړې.

په ۱۳۷۱ کال کې کله چې کابل لوټ او تالا شو نو مشر ننگيال صيب لکه نور کابل ميشتي کېدې کولو ته اړ شو او بېرته لغمان ته ولاړل.

آرش هلته د شهيد مولوي حبيب الرحمن په لېسه کې شامل شو، په ۱۳۷۵ کال له نوموړې لېسې نه فارغ شو، په همدغو کلونو کې د دغه گل مليار (ارواښاد محمد اسحاق ننگيال) له دې فاني او نيمگړې نړۍ څخه سترگې پټې کړې او خپل نازولی گل يې يواځې پرېښود، د بڼې د نورو گلانو روزل هم اړش ننگيال ته ور په غاړه شول، نوموړی د دغه بڼې وړوکی مليار شو.

دده مليارېدو ته ډير وخت پاتې و، خو د خزان راتگ دې ته مجبور کړ چې د مني له توندو سيليو نه نور گلان وژغوري، له همدې امله ورنه لوړې زدکړې نيمگړې پاتې شوې، د مجبوري او بېوسۍ تندو څپو دې ته اړ کړ چې ايران او پاکستان ته مسافر شي، د مسافرۍ په ديار کې تر څو کلونو تيرولو وروسته نوموړی بېرته خپل هېواد ته راستون شو.

په ۱۳۸۱ کال کې په ننگرهار کې د کليد مجلې د ویش د برخې مرستيال مقرر شو، اړش يواځې په دغه کار بسنه ونه کړه، ادبي هڅو ته يې ملا وتړله، نوموړي ته چې الله (ج) څپاند استعداد ورکړی، مطالعې ته يې مخه کړه، له ليکوالانو او شاعرانو سره يې راشه درسه پيل کړه، په بهيرونو او نورو ادبي غونډو کې يې گډون کاوه، يواځينۍ موخه يې د خپل ادبپال پلار (ارواښاد اسحاق ننگيال) نوم ژوندی ساتل و، نه ستړي کېدونکو هڅو يې خپلې موخې ته ورساوه.

ليکوالي يې له مينې مجلې سره پيل کړه او په ۱۳۸۲ کال بي بي سي راډيو کې د ليکوال او پروډيوسر په توگه دنده واخيسته، وروسته تر هغه يې له ډيرو سیه يزو او نړيوالو رسنيو سره کار وکړ لکه: د سياري مطبوعاتي دفتر، صبح بخير افغانستان، (سکولا) بهرنۍ تعليمي موسسې او د المان غبرارډيو سره د ليکوال، پروډيوسر، ډرامه ليکوال او ممثل په توگه دندې تر سره کړي دي.

ارش ننگيال په ۱۳۸۹ کال په ننګرهار کې د مينې په نامه يوه ښوونيزه او تفريحي راډيو جوړه کړه چې تر دې دمه د دغې راډيو د امتياز څښتن او رييس په توگه دنده تر سره کوي.

د يادو کلونو په اوږدو کې د نوموړي ډيري ليکنې، ډارمې او سريالونه په رسنيو کې خپرې شوي او څلور کتابونه يې چاپ شوي دي.

لومړنی ناول يې ((ولسمشر ماوژلی)) نومېږي چې خورا ډير مينوال لري.

بيا يې يو بل گټور کتاب (گټوره روزنه) د تنکيو ځوانانو او ماشومانو ارواپوهنه وژباړه

وروسته له هغې يې د لنډو کيسو لمړۍ مجموعه ((شيبه)) له چاپ راووته چې لوستونکو يې تود هرکلی وکړ او څلورم کتاب يې بيا د ژورناليزم په ډگر کې يو بل نوبت دی ((ښوونيزې راډيو يې خپرونې)) دغه ټولگه د آرش ننگيال د کاري تجربو يوه نمونه ده.

د آرش ننگيال د لنډو کيسو دوهمه ټولگه ((مجسمه)) چې ستاسو په لاسونو کې ده، آرش ننگيال، درنې کورنۍ ته يې او ټولو افغان فرهنگيانو ته د زړه له کومې مبارکي وایم او د لا زياتو پنځونو په هيله يې يم.

عمر دې ډېر شه!

په ډير درنښت

ناجيه نجات

بی بی سي 16/ 10/ 2012



# مبائیل

ډېره ازادي بڼه بڼځه هم خرابوي

(روسي متل)

د لمړي ځل لپاره مې مبائيل واخيست، سخته ورته خوشاله وم، ځکه چې له ډېر وخت نه مې ارمان و، چې يو ښکلی مبائيل راسره وي، نه پوهېدم چې څه پرې وکړم، بس کله مې خورلڼو ته زنگ واهلو او کله خپل خپلوانو ته، دا چې کوم کار او مصروفيت مې نه درلوده، نو په کم وخت کې د کرډيټو احتياجه شوم، بله يې دا چې يوه ورځ د نا اشنا شمېرې نه زنگ راغی، دا چې زه به زنگونو ته ډېره خوشالېدم، نو په بېرېه مې اوکې کړ، ها ځوانه د هلک غبراغی، هلک داسې خبرې پيل کړې لکه زما لس کلن ملگری چې وي، له لږو خبرو وروسته مې فون بند کړ او ومې ويل:

-(رانگ) نمبر ته دې زنگ وهلی!

له دغې ورځې وروسته د زنگونو، مسکالونو او مسجونو څه کمی نه و، لنډه دا چې په دغې کمې مودې کې چې نه مې غوښتل، له جانداد سره مې ټېليفوني ملگريتا پيل شوه، شايد علت يې هم زما مبائيل ته د پيسو رالېږل و.

جانداد ډېر سخي او هوښيار هلک ښکارېده، شپه او ورځ به مو خبرې کولې، جانداد ډېر ټوکي هم و، کله به چې خفه وم نو د ومره به يې خندولم چې خفگان به مې هېر شو.

يوه ورځ مې زړه غټ کړ او له جانداد سره مې د لېدو ژمنه وکړه، د جانداد لېدو ته مې سخته تلو سه وه، هره شېبه به راباندې کال تېرېده، بلاخيره هغه شېبه هم راغله چې د جانان لېدو ته روانه وم، په ځان مې ډېره خواږي کړې وه، د مشرې خور نوې جامې مې اغوستې وې او له مور نه مې د ترورد کور په پلمه اجازه واخيسته او د جانداد ليدو ته روانه شوم، همدا چې د مخابراتو څلور لارې کې رېکشي نه کته شوم، جانداد ته مې زنگ ووايه ورته مې وويل چې زه د مخابراتو په څلور لارې کې ولاړه! يم ته چېرې يې؟

جاندا د ويل چې د بناروالی د مارکیټ لاندې ولاړ دی، لمړی ځل و چې داسې حادثې سره مخ شوي وم، سخته وارخطا وم، هاخوا د پخوا مې کتل، خو جاندا چې څنگه ما په خپل ذهن کې انځور کړی و، هیڅ داسې هلک مې په نظر رانه غی، زړه مې و چې بیا ورته زنگ ووهم، همدا چې فون ته مې لاس کړ د جاندا د زنگ راغی، هغه بله نښه هم راکړه، ویل یې چې د بناروالی مارکیټ ترڅنګ د عکاسخانې مخ ته ولاړیم، لا مې خبرې ته خوله نه وه جوړه کړې چې جاندا د په بیره وویل.

-بس، بس ومې لېدې همدا سې مخامه راشه!

زه چې ډېره وارخطا شوې وم، بیا مې هم پیدا نه کړ، دا ځل ما ورته زنگ وواهه، په غوسه مې ورته وویل:

-ته چېرې یې؟ ولې ځان پتوي؟

جاندا چې خدا یې هم په فون کې اورېدل کېده وویل.

-شاته دې ولاړیم!

لامې شاته نه وکتلي چې غبراباندې وشو.

-فرشتې!

غبرمې په غوږونو اشنا ولګېده، په بېرې مې شاته وکتل، گورم چې یو سپېره زلمی چې وړوکی گل داره د شمال یې له سره تاو کړی، د مایل کارتونه یې په لاس کې دي او د معیبونو بایسکل کې یې له غبرگو پښو ناست دی، د جاندا د په خپره کې سرخي او په شونډو یې مسکا ښکارېده، خوزه داسې اوتره شوم چې ناڅاپی مې له خولې یوه کریکه ووته! او منډه مې کړه!

آرش ننگیال، ننگرهار مینه راډیو

2011/ 07/ 06

## ۱۰۰ عاجل نمبر

هره انسان د ژوند کولو حق لري

خو هرڅوک يې لياقت نه لري

(يوناني متل)

ټولو پرې د مرگ فيصله کړې وه، خو شېبو کې يې وژله، خو هيچا هم باور نه کاو چې نور يې دې په عياشۍ کې دومره پرمختگ کړی وي چې...

تر دې مخکې يې ټوله کورنۍ يوه خوله وه چې نوريه يوه هونبنياره او سپېڅلې پيغله ده چې هيڅ ډول عيب نه لري.

نور يې په داسې حال کې ماته زنگ وواهه چې د سلگوله زوره يې خبرې نه شواي کولای! که څه هم چې اوبنکې د بنڅوپه بنو کې وي، خو د نور يې سلگۍ درواغجنې نه برېښېدې.

حيران وم! هيڅ نه پوهېدم!

له څو شېبو وروسته مې زړه و، چې مبايل بند کړم، ځکه ماته داسې ډېر زنگونه راځي چې خاوند يې خبر نه وي، په هر مبايل کې زما نوم لمړی وي، يانې زما نوم په الف (A) پلېري، مبايل مې بند کړ.

لا د ژړا او سلگو په فکر کې وم چې بيا زنگ راغی، ما سلام وکړ! او هغې له جواب سره زما نوم واخيست، له لنډ معرفت وروسته يې ويل چې يوه کيسه راته کوي، ټينگار يې کاو چې کيسه يې وليکم! خو د نور يې فکري تمرکز راته برابر نه ښکارېده، بار، بار يې ويل

- ما وژني، ما همدانن وژني!

د نور يې دې خبرو اندېښمن کړم، ځکه مې خبرې ورسره وغځولې.

کېدای شي ووايم چې دا کیسه ما تر ټولو کیسو په سختیو لیکلې ده، ځکه زه د نوریې خبرو سخت حیران کړی وم، د قلم په څوکه مې نه شوای راوستی! لکه د مرگ نندارې ته یې چې ناست یم، لکه خیال چې وینم، لکه زما د پرنژدې دوست، ملگری او خواخوږي چې زما د سترگو په وړاندې وژل کېږي او زه یې د خلاصون لپاره هیڅ هم نه کوم یا یې نه شم کولی.

د کیسې په جریان کې څو ځله مو اړیکه پرې شوه، کیسه هم تر پایه ونه رسېده، خو ما چې څه واورېدل هغه مې ولیکل.

نوریې ویل چې په ټول کلي کې موږ یوه بې وسه او بې کسه کورنۍ یو، ځکه خو د چارانه حیا نه کېږي، موږ فقد یو ورور لرو چې هغه هم ماشوم دی، مشرانې مې خویندې دي، په کلی کور کې میړونه د سوکالی نښه ده چې موږ نه لرله، څو ورځې وړاندې تر بورانو مو له پلار سره په څه خبره جنگ وکړه او زما د پلار یې ډېره بې احترامې وکړه! که موږ هر څومره چغې ووهلې خو زما د پلار شمله یې په خاورو کې ولرله، نور مې چې زړه راتنگ شو او په مایل کې مې د پولیسو بیړنی نمبر ولیده، له واره مې ورته زنگ وواژه او مرسته مې ترې وغوښته چې دې سره په لنډ وخت کې کلی له پولیسانو ډک شو. دا چې موږ ډېر دردیدلي وو، مور، پلار ټولو په شکایت پیل وکړ، او ما خو ورته په چغو، چغو وژړل، پولیسان چې زموږ له بې وسې او پر موږ ظلم نه خبر شول، نو زموږ تر بوران یې له ځانه سره بوتل او بندیان یې کړل.

نوریې ویل چې د پولیسو مشر چې زلمی هلک و، څو واره په همدې پلمه زموږ کور ته راغی او له موږه یې پوښتنې کولې، چې هر څل یې زه هم له ځانه سره کېنولم، دا چې پولیسو موږ سره مرسته کړې وه، ما یې ځان پورورې گنلو او په چای راوړلو به مې یې هر کلی کولو، نوریې ویل چې د پولیسو مشر، په خپل راتگ او بار، بار زنگونو سره غوښتل چې ما سره نژدې شي! چې همداسې هم وشول.

نیمه شپه به یې راته رنګ وهلو او ما له دې وېرې چې بیا به مو ورته اړتیا پیدا شي تر ناوخته پورې ورسره خبرې کولې، پولس غوښتل چې په خبرو کې له چوکاټ نه پښه واړو، خو ما به یې مخه

نيوله، پولس په هر ځل خبرو کې غوښتنه کوله چې ښار کې ورسره چکر ووهم، يا هم رستوران ته د تللو به يې راته ويل چې زما ځواب به تل منفي و.

ما غوښتل چې له پولس سره خپلې اړيکې راوغاړم، اما هغه راته اخطار راکړو چې، پلار مور او ان ما هم بنديانولي شي، چې دې خبرې سره مې غوښتي زيربه شول، د پولس اخطارنو دې ته اړه کړم چې يوه ورځ يې دفتر يانې حوزې ته ورشم، شرط مو يواځې ليدل و، خو هغه را سره چل وکړ، هغه راسره دوکه وکړه.

همدا چې د پوليس شعبي ته ورپورته شوم، زما د هر کلي لپاره يې د خوړلو او څکلو ډبر تيارى نيولې و، پولس راته يو ښکلی تيلفون هم راډالې کړ، پولس مې خوا کې ناست و او هر څه به يې په خوله را کول، له خو شپبو وروسته مې په سترگو تياره راغله، بيا نو په ځان نه يم پوی شوې.

يو مهال د ځان په درد له ځايه را پورته شوم، دا نو داسې حالت و چې د (گوتې) په شان برينډه يم او پولس په خپل مبايل رانه عکسونه اخلي، تر خوا يې يو بل کس هم ولاړ و چې د پوخ عمر خاوند و، که څه هم چې سخته وېرېدلې و، خو ژر، ژر مې ځان را جوړه کړه او روانه شوم، ح زړه کې مې ډېرې خبرې وې خو ژبې مې کار نه کاو، ستونى مې بند و، پولس له مته نه را ونيولم او د خپل مبايل عکسونه يې راته ښکاره کړل او راته يې وويل چې که دا خبره رسوا کړم يا هم خبره يې ونه منم، نو زما ټول عکسونه او فلمونه به په خلکو کې خواره کړي.

دا چې په څه ډول خپل کور ته ورسېدم او څه مې وکړل په ياد مې نه دي، له دې پېښې وروسته که پولس هر څومره زنگونه وو هل خو ما قسم کړی و چې هيڅ کله به ورسره مخ نه شم او هيڅ کله به ورسره خبرې نه کوم.

نور يې ويل چې په دې دروان کې شاوخوا يوه مياشت تېره شوه، فکر مې وکړ چې هغې بلا نه بيغمه شوم، خونن سهار په خواږه خوب وېده وم چې د پلار په درنو، درنو لغتو او کنځلو راويخه شوم، کور کې مو ټول او تر ښکارېدل، پلار مې له وېښتو نيولې وم او د انگرې مينځ ته يې را کشکولم، کور مو له ترونو او د تره له زمانو ډک و، د ټولو په لاسونو کې زما برينډه عکسونه وو، د عکسونو

په لیدم سره مې پښې سستې شوې، دې وخت کې مې په سر باندې د یوه دروند گوزار احساس وکړ او سترگې مې پټې شوې.

اوس چې په خود شوم، نو خونه کې یې لاس او پښې تړلې اچولې وم، یم، ور یې راپسې بند کړی دی او هېڅوک نه راپرېدی، انگر کې مې د مور او خویندو ژړاوې اورم، چې ښیرې کوي. خو ځله مې مور او پلار خواته راغلل او د پښې په اړه یې رانه پوښتنې کولې، خو ما سره د هغوی د پوښتنو هیڅ ځواب نه و.

نور یې ویل کله به چې هغوی ما نه پوښتنې کولې او ما یې ځواب نه ور کاو نو بیا به یې زما په وهلو او ټکولو پیل وکړ، خوزه لکه بې روحه جسد ورته پرته وم، په درد نه پوهېدم او نه مې اوبښکې راتلې، زبون مې وهل شوی و، لکه بت د یواله ته مې ډډه وهلې وه.

پای کې ټولو فیصله وکړه چې زما سزا یوازې او یوازې مرگ دی، زما فیصله هم همدا ده، نه غواړم چې ژوندی پاتې شم، مرگ د ځان لپاره تر هرڅه غوره گڼم، مرگ د ډېرو انسانانو لپاره غوره وي او د پټېدو جامه یې وي.

نور یې ویل، نه پوهېږم چې څنگه مې په خونه کې ستا د لنډو کیسو کتاب ته پام شو، دا چې لاسونه مې شاته تړل شوي وو په ډېرې سختۍ مې تړل شوي لاسونه مخې ته را واپول او کتاب مې راواخیست، زه خپل مایل تل په خپل (ټیټر...) کې ږدم چې دې ته د هیچا هم پام نه دی شوی، بیا مې په بیره تاته زنگ وواهه!

نور یې نور څه هم ویل، چې ناڅاپه مې د دروازې د خلاصېدو غږ واورېده، پسې مې د ښځو چغې واورېدې چې ویل یې مه یې وژنئ! که ما هرڅومره چغې ووهلې خو اړیکه مې پرې شوې وه!

کابل ۲۰۱۲ د سپتمبر ۱۴

# بادشاهي

نيکمرغه هغه دی چې د نورو له ژونده نه عبرت واخلي

حضرت محمد (ص)

د کتاب مینوال وايي چې هر کتاب په يو ځل لوستو ارزوي، نو زه هم هر کتاب يو ځل له نظره تېروم، همدا چې خونې ته دننه شوم، د خونې په غولي کې يوه مجله پرته وه، زړه نازړه مې پانې يې را واپولې، ځکه تازه سفر نه راغلی وم او د ستړيا احساس مې کاو، يوه لنډه شان کيسه مې پيدا کړه، کيسه ډېر عجيبه وه، چې څومره مې لوستله لا پسې په زړه پورې کېده، نو څو چې چای تيارېده په لوستو مې پيل وکړ.

د يوه هېواد ولس دومره سپڅلی و چې که به يې د خپل هېواد پاچاهه نېپراوې وکړې، نو هماغسې به کېدل او که به يې دعا کوله هم قبلېده، هر کله به چې پاچا ظلم او ناروا پيل کړه، نو دغه ولس به په نېپروا پيل وکړ او پاچا به يا په مرگ او يا په ژوند ورک شو.

يو مهال يو هونبیار او چالاکه انسان د پاچاهۍ تاييه ونيوله، ځکه چې دغه چالاکه انسان له ډېرې پخوازمانې په دغه ولس د پاچاهۍ خوبونه ليدل او خپل ټول تدبيرونه يې هم په کار اچولې وو، د خدای کره دي، يوه ورځ همدغه چالاکه انسان خپلې موخې ته ورسېده، ځان يې د پاچاهۍ پر تخت وليده، سخت خوشاله بنکارېده. دغه چالاکه پاچا يوه ورځ په خپل هېواد کې اعلان وکړ چې، هر کس، غټ او ورکې، بنځه او نردې يوه، يوه د چرگې هگۍ راوړي او په ميدان کې دې کېدې، ناخبره او خوش باوره ولس همداسې وکړل، هر کس په خپل، خپل واړه د چرگې هگۍ په ټاکلي ځای کې اېښودې، کله چې ټولو کسانو هگۍ راوړې، نو څو شپې وروسته پاچا امر وکړ چې، هر کس دې خپله، خپله هگۍ بېرته واخلي، دا چې هگيو کې فرق نه کېده نو دهرچالاس ته چې کومه هگۍ راتله خپلوله يې، پاچا هغه سپڅلی ولس په حرامو عادت کړل چې بيا يې نېپرا او دعا کوم اثر نه کاو او پاچا د مرگ ترورځې بادشا پاتې شو.

کله مې چې دغه کیسه پای ته ورسوله، نو د کیسې محتوا راته اشنا بنکاره شوه، افغانانو به چې چاته وپتېبله نو یا په مرگ او یا په ژوند یی ورکاوه! خو اوس...

۰۲-۰۷-۲۰۱۱

د شپې نهه بجې، مینه راډیو، ننگرهار



# عزم او بری

فولکلوريکه کيسه

عزم د بري لمړی شرط دی

يوه زور بزگر له خپلې کورنۍ سره تريوې اونۍ لاندې ناست و ، چې ناڅاپه يوه غټه مرغۍ راغله او ونه کې کېناسته.

زاړه بزگر چې مرغۍ وليده نو سم له لاسه يې خپلې بنڅې ته وويل چې ژر اور بل کره او ديگ ورباندې کېده! ځوی ته يې وويل چې لرگي راټول کره او په خپله يې لينده تياره کره چې مرغۍ وويلي ، مرغی چې دا ترتيبات وليدل د ځان خلاصون يې مشکل وليده ، نو سپين ږيري بزگر ته يې غږ کړ:

! ای بنکاري! ايا غواړې چې زما په لږه غوښه ځان د نن لپاره موږ کړې او که غواړې چې تل موږ اوسې؟

زاړه سړي لينده بنکته کره او ځواب يې ورکړ:

- غواړم تل موږ اوسم!

مرغۍ وويل ډېره ښه ده ، د ونې بيخ راوسپړه هلته يوه خزانه ده! وايې خله او ټول عمر موږ اوسه!

پلار ، مور او ځوی دريواره د بيخ په راسپړلو اخته شول ، بلاخيره تروني لاندې يې يوه ستره خزانه پيدا کړه ، دريواره ډېر خوشاله شول او کله چې کلي ته راغلل او دا کيسه يې کليوالو ته وکړه ، نو د زاړه سړي يو گاونډي چې دا کيسه واورېده ، خپلې کورنۍ سره سبا سهار وختي له کوره ووت چې خپلې طالعي وازمويې.

کله یې چې په ونه کې مرغی ولیده، نو سم دستي یې بنځې ته وویل چې دیگ تیاره کړه، خوزړې  
بنځې ورته وویل چې لمړی مرغی ووله او زامنو ته یې چې وویل لرگي راټول کړي دوی هم ځواب  
ورکړه چې لمړی مرغی ووله بیا به نور ترتیبات سره نیسو !

مرغی چې د کورنۍ اتفاق او هیله د سر په سترگو ولیدله نوزړه یې کړه او والوته.

# بلا

توره شپه کې هر سړی ډارېږي،

خو څوک يې وايي څوک يې نه وايي

(پښتو متل)

کله چې د کابل پر سر، د جنگونو له وېرې نه کلي ته کډه شولو، که څه هم چې د کلي ژوند څه بل ډول ښکارېده، خو د ښار له ژوند نه ډېر خوند ورو.

شودې، مستې، پوله پتې، بزگري هرڅه کې راته خوند ښکارېده، اصلي خبره دا وه چې مور په ښار کې يو ډول نادېده لوی شوي وو، په کلي کې مو ښه ډېره ځمکه، باغونه او دېرې درلودې، خو په کابل کې به کرايي کورونو پسې مو جوړه، جوړه بوټونه شلول، لمړی خو نه پيدا کېده، که پيدا به شو، نو شل شرطونه به يې اېښودل، هم به مو پسې ورکولې او هم به موزارۍ ورته کولې، په کلي کې هرڅه پرېمانه وو. خو مور نابنده وو.

زموږ په شان ډېرو کورنيو له جنگونو نه کډه کړې وه، له کابل نه يو کوچيدلی ځوان يوه ورځ په شرمبو کې ډوډۍ چوکه کړه، چې ډېر وخت به خلکو ورته دا پېښه يادوله او خندل به يې.

خو د (بلا) کيسه بيا ډېره په زړه پورې وه، يو وخت داسې هم راغی چې زموږ يو کليوال چې هغوی هم له کابل نه را کډه شوي وو، په خپله يوه جريب ځکه کې پاليز (هندوانې) وکړلې، پاليز د هغوی و، خو پخېدو ته يې مور ورځې شمارلې.

څه موده وروسته زموږ په ملگرو کې چا وويل چې پاليز رنگ وهلی دی، بس مور هم پلان جوړ کړه چې نيمه شپه ورځو او ښې ډېرې هندوانې به شکوو، په ټاکلي وخت ټول ملگري راټول شولو يو کس مو په پاليز ته غلا ته ولېږه او نورو لارڅارله، خو کتل مو چې پاليز کې غبرگ کټونه ايښي دي، چې له دې سره مو پلان شنډ شو.

خو ورځې وروسته نيمه شپه کلي کې د خلکو چغې او شور پورته شو، په بېرته له کور نه ووتم گورم چې په کلي کې منډې رامنډې دي، چې لږ وړاندې لارم زموږ کليوال يانې د پاليز خاوند سخت وارخطا دی او په لاس کې يې بېلچه ده، منډې وهي، بلې ځوانه غبرځي او وايي چې:

- هله ټوپک راوړئ.

بل وايي

- پام چې ډزې ونه کړئ! گڼې ټول کلی به ورباندې تبا کړئ.

حیران وم چې څه خبره ده؟ د پالیز له خاوند نه مې پوښتنه وکړه چې څه خبره ده؟ هغه چې پېڅې یې بدو هلمې وې او وارخطا ښکارېده د شهادات په گوته یې اشاره وکړه. پروند یې؟ هغې بلا ته وگوره! نژدې یې خوړلي وو.

دې خبره سره مې اندامونه زیره شول، گورم چې غټ غبرک شي چې څلور پښې، غټ سر، اوږده لکۍ لري، د پالیز ترڅنگ ولا دی، کرا، کرا خلک ډېرېدل، چا به ویل چې سپي ورپسې خوشې کړئ! چا به ویل چې په ماشینې یې وولئ، چا به څه او چا به څه ویل.

خو پای کې مشرانو وویل، چې ټول خلک دې خپلو کورنو یا جومات ته لاړ شي، کله چې خلک کورونو یا جومات کې پټ شول، نو یو کس به لاتین په لاس بام ته وریوته شي چې بلا سمه ښکاري شي او دوه کسان به یې په یو ځای وولي، داسې نه چې بچ شي او نورو خلکو ته زیان واړوي، د مشرانو خبره ومنل شوه. ټول په وېرې د کلي جومات ته ننوتلو، وراو کړکی. مو په ځان پسې بندې کړې او ټول کړکیو ته غونډ شولو.

دوه کسان له ماشینو سره د بلا مخامخا یوه بام ته وریوته شول، چې همدې ځای نه یې وویلي، د پالیز د خاوند کور چې بلا ته نژدې و، له ورپرې خپل کور ته نه شو تللی او نه د کور خلک د باندې راوتلی شول، بلاخړه د کور ورپې ورته خلاص کړه او دی په یوه منډه کور ته وردننه شو او وره ته تمبې واچول شوې، شپبه ورورسته مو کتل چې د پالیز خاوند له لاتین سره بام ته وریوته شو، همدا چې لاتین یې بلا خواته ورځولنه کړ، ټول حیران دریان شول، چې ناڅاپه د خدا غږونه پورته شول، گورو چې کټ په دوو پښو ودرول شوی دی، یو سرته یې بالښت اېښی دی چې سم دم د بلا سرتري جوړ شوی او روجایي د کټ بل سرته د بلا لکۍ جوړه شوې وه، د پالیز خاوند په خدا، خدا وویل:

- کټ په خپله ما دلته کېښود چې پالیز کې ویده شم، زه چې کورته اوبو پسې لاړم، بیرته چې راغلم کټ نه بلا جوړه شوې وه.

29.03.2010، کابل، کارته نو خپله جونگره

# جوړه مارغان

مصنوعي پنبه د اصلي او

د پلار بڼه د مور ځای نه شي نيولی

ناروېزي متل

پوره دوه مياشتې وروسته، پوهنتون نه، خپل کور ته راغلم، همدا چې دېرې ته ورسېدم، گورم چې ابا مې وارخطا، د ونې شاخوا تاوېرې او پورته گوري، ما وې چې کوم ماشوم ونې ته ختلی دی او دی ورته په قهر دی، خو په ونه کې ماشوم نه بنکارېده، سمیه کې يوازې د چنچنيو، ترنم اورېدل کېده، لږه شېبه ورته څېروم، چې د ابا مې راته پام شو، حالت يې بدل کړ او د سترې مشي په اراده اشاره را وکړه، مخ ته يې ورغلم او لاسونه مې ورته بنکل کړل، ابا مې وارخطا بنکارېده، لاسونه يې ترپخوا ډېر رېږېدل، پوښتنه مې ترې وکړه، خو لکه چې نه يې غوښتل راته څه ووايي، غلي يې پورته ونې ته وکتل او سر يې د خواشینی په شکل بني او چپ لورته وخوراو. بيا مې ترې پوښتنه وکړه، ابا مې عجيبه کيسه راته وکړه، ډېره عجيبه!

ابا مې زما په اوږه لاس کېښود، په خپل کونځی وچلي يې گوتې راتينگې کړې، پسې په کت کې وغځېده، کېدای شي چې غاړه يې سترې شوې وه، په شونډو يې مسکا او هېښتيا له ورايه بنکارېده، په کراره يې وويل.

- کله چې د پسرلي وړمو ژمی پسې واخېست او د دېرې وخت راغی، نو ما هم دلته چې اوس زه او ته ناست يو، کت و اچاو، ډېر وخت پاس نه شم کتلی، اوس خو بوډا يم کنه!

ابا مې چې کت کې ملاست و او زه يې څنگ ته په ژی ناست وم، کله ماته او کله يې پورته ونې ته کتل چې يو بېرځان کې يوه ځاله هم بنکارېده چې وابنه ترې ځوړند و، ابا مې پام ځانته واړو.

- ځويه! په هاغې ځاله کې يوه جوړه ډېرې بنکلې مرغی او سېدې، ډېر بنکلي غږونه خدای پاک ورکړي وو، ډېره مينه يې له يو بل سره درلوده، څه موده وروسته يې هگی هم واچولې او هغه ورځ

هم راغله چې د کت څنگ ته مې د مرغۍ مړې بچې پروت و، چې پام مې شو، نو د مرغیو بچي له هگيو نه راوتې وو.

مور او پلار يې تر پخوا ډېرې الوتنې کولې او خپلو بچو ته بې غله دانه را وړله.

ابا مې غلې شو، بيا يې ونې ته وکتل او په خواشینی يې وويل

- څو موده وروسته بسڅه مرغۍ له خپلې جوړې سره را نه غله، فکر کوم چې چا وېشتې وه، خو ورځې مارغه په يوازې ځان بچو ته دانه را وړه، بله ورځ مې چې ورته پام شو، نو يوه بله مرغۍ هم ورسره راغله او د ځالي شاوخوا يې شور پيل کړ.

د ابا له دې خبرو سره پوی شوم چې د مارغانو بچي لکه چې کوم مار خوړلي، خو زما فکر درواغ وخت، ابا مې چې پاس کتل وويل.

- لږ وروسته مې چې کتل، نوې چنچنې له ځالي نه د بچو په راغورځولو پيل وکړ او په ډېر لنډ وخت کې ځاله تشه شوه.

لغمان، د بسرام کلي، خپله جونگره

## چنده

هغه قاضي چې د يوې خوا وينا واورې

نو هيڅ يې هم نه دي اورېدلي

انگلسي متل

له ډېرې مودې وروسته مې د پلار جان او مور جانې د مزار ليدو ته د کلي په لور روان شوم، له هماغه پيل نه چې روان شوم، ځان راته يو ډول مظلوم او بې کسه ښکارېده، خو کله، کله به مې ځان ته ډاډ ورکاوه چې اوس زه خپله پلار يم، د کورنۍ مشر يم، خود پلار او مور ځای هېڅوک نه شي ډکولی.

همدا چې د کلي هدېرې ته ورسېدم هغه وخت مې رايا د شو چې د پلار جنازه مې د گڼو ولسونو، دوستانو او خپلوانو په بدرکه همدغې هدېرې کې خاورو ته وسپارله، خو چې پام مې شو دا بله پېښه وه، د گڼې گونې په ليدو سخت ووېرېدم، چې زموږ په کلي بيا څه ټکه رالوېدلې؟

مخکې لارم او د يو پخواني کليوال ملگري ترڅنگ غلی کېناستم، په لنډه شېبه کې پوی شوم چې منصور په زندان کې وفات شوی دی، د منصور کيسه څه عجيبه شان راووته اند پېښه مې لا پسې ډېره شوه چې دغه بې وسه کليوال چې هيڅ کله يې چاته ضرر نه ورسولی، ولې اعدام شو؟

کليوالو، ويل چې منصور ټول عمر د خلکو مزدوري کړې ده، خو خپل ماشومان يې لکه گل ساتل، خوښ او خوشاله ژوند يې درلود، کله به ايران او کله پاکستان ته د مزدورۍ لپاره تللو، خو هيڅ کله يې چاته لاس نه و اوږد کړی او هيڅ کله يې بنيادم ته زيان نه رساو.

له ځان سره په ژور فکر کې شوم چې دومره ښه انسان نو ولې زندان ته ولاړ او ولې هلته اعدام شو؟

خو لږ وروسته چې له کيسې خبر شوم، مبايل مې له ډاگې وواهه!

کلیوالو ویل چې منصور څه موده مخکې خپله مېرمن په ماشينې ووېشته او مړه يې کړه، منصور ویل چې مېرمنې يې مېایل کې له نا اشنا کس سره خبرې کړي، حال دا چې مېرمنه يې ساده کلیواله او د شپږو بجو مور وه چې د مېایل په کارونې هم نه پوهېده، کومه ورځ نا پېژانده نمبر يې ددې لپاره اوکې کړی و چې، فکريې کاو خاوند يې دی، نو هغه کس چې کله د ښځې غږ اورېدلی و، بیا يې بار، بار زنگونه وهل، منصور په قهر شوی و چې گواکې مېرمنې يې يارانه شروع کړې ده، نو ځکه يې ووېشته. کلیوالو ویل چې منصور بیا ایران ته وتښتېده او انټرپول پولیسو ایران نه افغانستان ته راوسته او دلته يې شل کاله بند باندې محکوم کړ، چې دی هم د یو کال بند له تېرولو وروسته د ناڅاپي ناروغۍ له امله مړ شو.

یوه کلیوال جوړه قبرونو ته لاس ونيو ويې ویل:

-هااغه يې ماشومان دي!

پسې له ځایه پورته شو

-راځئ! چې (چنده) ورته ټوله کړو.

لغمان ولایت د بسرام کلی

2012/ 03/ 07



# خوشالي

د نورو خلکو له اوبنکوڅخه ډکې سترگې

په خوشالي بدلول ستره خوشالي ده

(بودا)

د ژوند هره شېبه راته سترې کوونکې وه، نه کار خوند راکاو او نه کور، هېڅ ځای راته خوشالوونکې نه و، د بڼه او خوشاله ژوند ډېرې هڅې مې کولې خو خوبني رانه مروره وه، زما خواته سهوه کې هم نه راتله.

نن سهار هم د نورو ورځو په څېر په مات زړه د دفتر پر لور روان شوم، کله چې تم ځای ته ورسېدم نو پوی شوم چې د دفتر موټر هم رانه تللی دی، ځکه چې زه ناوخته راغلی وم، بې له ځنډه بناري ټکسي کې کېناستم، همدا چې موټرته پورته شوم، د تل په څېر مې راډيو ته پام شو، راډيو کې په فلکلوريکو کيسو خبرې کېدې، دا چې زه د راډيو سخت اورېدونکی او مينه وال يم نو د چا خبره ورته غوږ، غوږ شوم.

خدای مې دې غاړه نه بندوی نطق د فرانسې او که کوم بل ملک به و، يوې پخوانۍ کيسې ته اشاره وکړه چې د خوشالي په هکله وه، د کيسې سوژه مې خوبه شوه او لا پسې غوږ شوم، يو نيم ځای کې به د موټرو انانو بې ځايه هارنډونو زما فکري تمرکز والوځاو، او يو نيم ځای کې به د ناستو سپرليو بې ځايه خبرو او بحثونو.

کيسه ډېره په زړه پورې وه او خپل ټول پامې کيسې ته کړ، نطق کيسه داسې پيل کړه.

- پخوا زمانو کې د فرانسې د پاچا نازولی ځوی په داسې رنځ اخته شوی و چې، د دنيا ټول طبيبان يې له رغولو عاجز پاتې وو. پای کې پاچا د نړۍ نامتو طبيبان او نجوميان راوغوښتل چې د ځوی

د بڼه کېدا لپاره یې د حل لار ولټوي، نجومیان په دې سلا شول چې که چېرې دغه ناروغ ته د نړۍ د خوشاله انسان جامې واغوستل شي نو، ډېر ژر به روغ شي.

پاچا همدا سې وکړل او د نړۍ هر گوټ ته یې خپل سپاهیان ولېږل چې د نړۍ د خوشاله انسان جامې که په هر قیمت وي رایې وړي، سپاهیان هر کلی او هر ه سیمه له نظره تېره کړه، خو داسې څوک یې پیدا نه کړ چې تر ټولو انسانانو دې خوشاله اوسي.

سپاهیانو خپله هڅه پای ته نه رسوله، یوه دله سپاهیان د یوه کلی تر څنګ لټه کوله چې ناڅاپه یې د یوه زلمی غږ یې تر غوږونو شو، چې د زړه له تله یې سندره زمزمه کوله او په غږ کې یې خوبني هر چا حس کولی شوای. سپاهیان په یوه منډه د غږ خاوند په لټه شول او هر سپاهي بېرته کوله چې د غږ خاوند پیدا کړي، سپاهیان د غږ په خاوند پسې یوه بڼ ته ورسېدل، گوري چې یو زلمی ناست دی او ترنم کوي، د سپاهیانو مشر ور غږ کړ، زلمي خپل سر راپورته کړ، سپاهیانو چې کله د زلمي خوشاله څېره ولیده لا پسې باوری شول، یوه سپاهي چې تر ټول یې بېرته ډېره وه، ورمنده کړه چې کمیس ترې واخلي، همدا چې زلمي ته وړاندې شو، گوري چې زلمی برېښه دی، خو تر هر چا خوښ و.

د کیسې په اوږدو مې په زړه کې د خوشالی احساس وکړ، خپل ژوند راته ډېر سوکاله او آرامه ښکاره شو، زړه کې مې شکر وپست، او په ډېره مینه د دفتر په لور مې قدمونه گړندي کړل.

مینه راډیو، جلال اباد

2011/07/08

## د مینې اشارې

مینہ هغه بلا او مصیبت دی چې

هر څوک یې غوښتونکی دی

افلاطون

راډیو کې مې دنده واخېسته، ډیر ورته خوشاله وم، زړه مې غوښتل چې هر څوک مې وپېژني، هر څوک مې غږ واورې او خوښ مې کړي؛ که ناروغ شم یا خپرونه کې برخه وانه خلم نو پوښتنه مې وکړي، هره شپه راته زنگونه راشي او د ډېرو اړیکو خاوند ښکاره شم...

عجیبه وه، زما خوب سم تعبیر شو، په ډېر کم وخت کې مې د خلکو زړونو کې ځای پیدا کړ، زما له اورېدونکو سره مینه وه، ځکه خو هر چا زیاته مینه راکوله، خود سلگۍ اړیکې داسې راسره ټینګې شوې، چې ما به یې په زنگ خوښي محسوسوله او هغې به هم له زنگ وهلوڼه خوند اخیسته، چې ځانګړې مینه یې له اړیکو نیولو او فرمایشي سندرو سره وه، هغې به تل رومانټیکې او مستې سندري غوښتې، خو زما خپرونې ته له ټیلفون کولو سره د هغې مینه ددې له امله هم زیاته وه، چې کله به ما شخصي ټیلفون نه هم په خپرونه کې راسره اخیسته، فرمایش به یې ورکاوه او د خوښې سندره به یې بې نوبته هم نشرېده.

د سلگۍ د خوښې سندري مې ځکه ورته بار، بار نشرولې چې ما هم خپل ځان پکې لیده، ما به تر پایه ټکي په ټکي اورېدې او د ځان په طرف اشارې به مې پکې ایجادولې او لټولې، داسې لکه سلگۍ چې، کله رانه مینه غواړي، کله گیلې کوي، کله شوخي کوي، کله زما له بې وفایۍ نه وپریږي.

له ځان سره به مسکې شوم، فکر به مې وکړ چې سلگۍ له زړه نه راسره مینه لري.

هغې به خپله مینه بنودله، مسجونه یې رالېږل، تردې چې زه پوره باوري شی وم، چې سلگۍ را سره مینه لري؛ ما د هغې په هره تلفوني مکالمه او د سندري په هر فرمایش کې د محبت هغه ټولې اشارې چې حس کولې او لټولې هم لیدې.

خو یو مهال مې یوې عجیبې خبرې ته پام شو او سخت ټکان مې وخوړ، هغه دا چې سلگۍ دا ټولې اشارې زما په واسطه بل چاته لېږلې، یانې زه یې فقد د یوې وسیلې په توګه استعمالولم. له ځانه سره سخت خجالت ته شوم، ځان راته ماشوم ښکاره شو، سلگۍ یواځې سلگۍ را پرېښودې او په خندا د خپل زړه په لاره لاړه.

جلال اباد مینه راډیو

# دالر

هغه چې زر نه لري، ځان خو لري

فرانکلین

بس د تقدیر خبره ده، ټول عمر مو د بنار په شر او شور کې ژوند تېر کړی، خو هغه د چا خبره بخت مې ان د اوو غرونو شاته له یوې کلیوالي، دیندارې او پښتنې پیغلې سره وتړل شو.

مخکې له دې چې د خسر په درگا پښه کېدم نو یو لړ شرطونه یې رباندي کېښودل، چې لمونځ به کوم، زېره به پرېدم، خوله یا هم پتکې به پسره وم، پرته د دروازي له ټکولو باید کور ته یې دننه نه شم او داسې نور دې پر شرطونه وو چې له دې خبرو سره مې په پوره مانا وپېژندل.

خو ما له دې خبرو سره هیڅ کومه ستونزه نه درلوده، ځکه تازه د طالبانو واکمني تېره شوې وه، تقریباً په شرایطو برابر وم.

دا چې له ماشومتوبه دوستانو کره تګ راتګ کې چندانې باتور نه وم، نو له کوژدې پرته چې په ساده شکل مو ترسره کړې وه، بیا نه وم تللی.

مور مې هر وخت ټینګار کاو چې یو ځل مې د خسر په پوښتنه له نژدې وګرم او کور ته یې لاړ شم، خو زما زړه نه غوښتل، ځکه پوهېدم چې هغه کور کې نه شم خرابدلی، نوڅه ته په ګرم، ګرم ورو روان یم؟ اما داسې هم نه شوای کېدای څنګه چې ما غوښتل.

هغه ورځ د پرژر راغله چې د خسر د کور لار مې لندوله، ما بنام، ما بنام ورسېدم، له ډوډۍ خوړلو وروسته د خسر له پوښتنو سره مخ شوم،

- عمل لري؟

څه کار کوي او څومره درس دې ویلی دی؟ او...

ما به درواغ او رښتيا سره يوځای کول او پوښتنې به مې بې ځوابه نه پرېښودې، هسې خو خلک وايي چې دوه روپي پور، ځوی په بازار لوی که.

د ماسخوتن لمونځونه مو وکړل او خسره سره په يوه خونه کې د خوب په تمه مو سرو نه کېښودل.

لامې يو اړخ خوب هم نه و کړی چې ناڅاپه، په لوړ غږ د (الله اکبر) او (بسم الله الرحمن الرحيم) نارې شروع شوې، سخت وو برېدم، پسې د ښځو غږ پورته شو چې شکرونه يې ويستل، خود باندي وتلو جرات مې ونه کړ. کله مې چې د ماشومانو غږونه او خنداوې واورېدې نو په بېرته پاڅېدم، فکر مې وکړ چې گواکې لمر راپورته شوی او زه لا ويده پاتې شوی يم، خود وره له چولې مې چې دباندې وکتل توره شپه وه. په همدې سوچ کې ناست وم چې د خسرد ټوخي غږ مې رانژدې شو، درنگ شپېبه کې د اوبو لوتې سره په خونه راننوت.

له لمانځه وروسته سم دستي چاي تيار شو، غټ او واړه خونې ته راغلل، خو چاي يوازې زما او زما د خسر لپاره و، ماشومان او ښځې وړاندې ناست وو، خود پرون ماښام په پرته ټوله کورنۍ بدله ښکارېده، فکر مې وکړ چې شايد زما لپاره خوشاله وي، خو چې سترگو لاندې مې کتل، اشارې هم کېدې، زړه کې مې شک پيدا شو، کله مې ځان ته کتل او کله مې ډوډۍ خوړلو ته پام کاو، چې دې وخت کې يوه (غوټه) زما د خسره مخ کې کېښودل شو، خسرمې پرته له مقدمې وويل.

- ځويه! دغه (پنډ) کې څو ډالره دي، يو کاروبار به يې شروع کړې، زه سپينزېری يم او زامن خومې وينې چې ماشومان دی، پردی مزدوری نه به خلاص شي! هم به کار وشي او هم به پيسې خوندي وي.

ددې خبرو په اورېدو حيران ځکه شوم چې، دا کليوال خلک او دومره ډېرې پيسې؟ هغه هم ډالر؟ که رښتيا ووايم، زړه کې سخت خوشاله وم چې داسې شتمنې کورنۍ سره مې مخه شوه، که په دوی وورېږې نو په ما خو به وڅاڅي، له واره مې په پلان جوړولو فکر کول پيل کړل، چې خسرمې پنډ کې راکش که.

- ځويه! يو ځل به يې حساب کې! زه خو ولاکه ددغو پيسو په حساب پوهېږم.

زما چې دوه سترگې د پیسو په پنډه نښتې وې او د ډالرو (څنور) عکس له ورايه سترگه کونه را وهل،  
پنډه مې ځان ته راکش که او د (گل سيب) د شمال غوتو په خلاصول مې پيل وکړه، همدا چې پنډه  
خلاص شو، ناڅاپي مې له خولې (اهه) ووت! ځکه چې هغه څنور جورج واشنگټن نه، د بشر حقونو  
ريسه سيمامر او د حامد کرزي د موقتې دورې د کابينې عکسونه يا (بروشرونه) وو چې د شپې  
لخوا الوتکو د عامه پوهاوي لپاره شپنډلي وو.

خوزه تر دې دمه ځان ته داډ ورکوم، که هغه ټول ډالر هم وای، نو اوس به راسره يو سنت هم نه وای  
پاتې، خو دهغې کليوالې، ساده او سپيڅلې کورنۍ اخلاص او مهرباني اوس هم راسره شته.

آرش ننگيال - د مينه راډيو

2012/ 03/ 20

## زنداني

ازادي تر باد شاهيه هم تېری که

چې د بل تر سيوري لاندې شي زندان شي

( سترخوشال خان خټک )

وايي، حضرت يوسف (ع) ويلي چې زندان د انسان د اصلاح او په بدو باندې د پښېماني ځای  
ځايگي دی، خو په افغانستان کې بيا زندانونه داسې نه دي، ددې هېواد زندانونه ان سم او په لاره  
خلک هم جرم، قتل او مخالفت ته اړ باسي...

منصور لا اتلس کلنی ته نه و رسېدلی چې د بشر د حقونو مدافعینو غراب او زولني کړو، منصور په يوې مظاهري کې نيول شوی و، منصور د خپلو دوو همزولو ملگرو وژنه غندله او نړيوال ځواکونه يې يرغلگر او د بېگنا خلکو قاتلين بللي وو.

هغه يې د ترهگر په نوم دوه کاله زنداني کړ، ځکه په هغه يې دا منلې وه چې گواکې له مخالفينو سره لاس لري، هغه ويل چې دا هرڅه يې د وهلو او ډول، ډول سزاگانو په زور منلي دي.

زموږ د کلي کور په ځوانانو کې منصور په نيکو او ښو اخلاقو شهرت درلوده او پينځه وخته لمونځ په جمعه او دين داري ورته ميراثي خبره وه.

د کورنۍ په ډېرو منډو او هڅو، کله چې له دوو کلونو بند وروسته راخوشي شو، بيا نو هغه منصور نه و چې موږ ليدلی و، زړه يې له عقدي او کرکې ډک و او دايې ارمان و چې يوه ورځ د دولت او بهرنيو ځواکونو پر وړاندې توپک را پورته کړي او مخامخ ورسره و جنگېږي، هغه خپل ضد پوره کړ!

نن د منصور د ازادۍ لسمه او شهادت لمرۍ ورځ ده، هغه له بهرنيو ځواکونو سره په مخامخ جگړه کې په گوگل سوري شوی دی.

جنازي ته راغلو ټولو خلکو ويل:

-منصور خو په زندان کې طالب شو !!!

کابل کارته نو- 01/ 10/ 2012



# بنکلا

دنبځې بنکلا باید ، دهغې د بدن پر تناسب پرتله نه کړای شي

پکار ده چې دهغې اغېزې ته پاملرنه وشي.

(مادام دولامبر)

ټوله پوهنځۍ کې یې د بنایست نغاړې غږېدې ، هېڅ مثال یې نه و ، گڼې زموږ د پوهنتون ځوانان یې شاهدان دي او دروغ د ایمان ضرر دی.

زموږ یوه استاد به ویل چې د وجود او اندام تناسب ته بنکلا وايي او ځینو به ویل چې نه ، بنکلا د هرچا په سترگو کې وي.

برېښنا د هرچا له نظره بنکلې وه ، په لمړي ځل لیدو به یې هرځوان لیونی کړی و ، خو خدای داسې اخلاق ورکړي و چې په دوهم ځل لیدو به یې د زړه ټولې بدۍ هېر شوي او ځان ته به خجالته شو.

یوه ورځ په ناڅاپي توگه خبر شو چې برېښنا نامزاده شوې او شاووی یې په امریکا کې اوسېږي.

څوک خوشاله شول او څوک پرې خفه شول ، بس د هرچا نظر توپیر لري ، دا چې برېښنا زموږ ټولگي کې وه او ټولو ته منلې او اخلاقي جنۍ معرفي شوې وه ، درنگ شپبه کې مو د هغې د کوژدې په شیرینۍ کې بنایسته محفل جوړ کړ او مبارکۍ مو ورکړې.

دې مودې کې زموږ رخصتي هم راغله ، ټول خپلو کورنو ته ولاړو او د اوږدې مودې خدای په امانې مو وکړه او هغه ورځ مې هم په یاد ده چې بېرته د پوهنتون تلو ته وارخطا وو ، شاید ژوند همداسې په بیره او په منډه وي ، خود ځوانۍ شپې لا کړندی وي.

کله چې له رخصتۍ راغلو او ټولگيو الو سره موروغ پر وکړ ، نو برېښنا کې راته لوی بدلون بنکاره شو ، ان چې حیران شوم ، هغه ټپه رایاده شوه

که په بنایست مې خفه کېږي

نور به د ځمکې خوب کومه چې ژېړه شمه  
فقد همدا سې وه.

چې پام مې شو نو نجونو ته هم اندېښنه پیدا شوې وه، ټولې ترې چاپېره شوې او دا ولې؟ دا ولې؟  
شروع شول.

دې سره برېښنا لکه خپلو نژدې دوستانو ته چې ډک زړه تشوي، په داسې چغو یې ژړا پیل کړه چې  
مور ټول یې وارخطا کړو، نجونو خو ښه شېبه ورسره او ښکې تویې کړې.  
نور مې چې زړه راتنگ شو او بې علت خفگان راته بې عقلي ښکاره شوه په قهر مې ترې پوښتنه  
وکړه:

-اخیر څه شوي؟ مری نشته او ویر یې شته؟؟

دې سره ټولگي کې خاموشي خوره شوه، د برېښنا ژړا په سلگو بدله شوه او دومره یې ووي:

-نامزاد مې امریکې نه راغی، زه یې خوښه نه کړم، مخکې له واده یې طلاق را کړ.

دې خبرې سره هرې خوانه غږونه پورته شول

-دا څه وايي؟

-اوو هو؟

-دا ولې؟

خوددې پوښتنو ځواب هچا سره نه و.

له هغې ورځې وروسته، رانه ښکلا ورکه شوې ده، هرچاته د شک په نظر گورم، د بدرنگۍ او  
ښکلا توپیر راته گران شوی دی! ښکلا یانې څه؟؟؟

مینه راډیو-۲۰۱۲ کال د جون ۲۹

# گاديوان

اميرچي ظلم کاروي، اور بل په ټول دياروي

پښتومتل

له ډېر مودې وروسته مې د گادۍ (بگۍ) شرنګا واورېده، گادۍ لکه ناوې په قير سرک روانه وه، د رنگارنگو ټوټو او ځنډيو نه ډکه وه، ماشومتوب يې رايا د کړ! چې په خامه سرک به کړه وړه روانه وه! لکه زانګو ټالونه به يې وهل، له لنډې شپې وروسته به پکې خوب وړی وم.

زما خواکې ناست سردار اکا چې زموږ د کلي مشهور ټوکمار دی، پرې غږ وکړ:

- قومندانه!! خو گاديوانان دي؟

له دې سره ناستو ملګرو، وخنډل د (خو گاديوانان دي؟) خبرې راز له دوی سره و، خو زه گاديوان او قومندان ته سوچ وړی وم، نور مې چې وار نه کېده! سردار اکا نه مې د گاديوان په هکله پوښتنه وکړه، هغه عجيبه کيسه را واوروله.

سرور اکا ويل چې گاديوان د وسلوالو په دوران کې د رښتياوو قومندان تېر شوی دی. هغه ويل چې ډېر زبردسته قومندان و چې خلک يې له تش نوم نه رپېدل، سرور اکا ويل چې قومندان چې شل کاله قومندانۍ کړې ده او د قدرت په وخت کې يې پوره څلور ودونه د ټوپک د شپېلۍ په زور کړي او دوه ويشت زامن لري چې اوس خپل پدري کسب، گاديواني کوي، نو هر ځل چې گورو گادۍ ته نوی کس ناست وي.

سرور اکا چې له خدا شين و او هرې خبرې سره به يې يو ډول تمثيل هم کاوه، وويل:

- قومندان په خپله خپل زامن سم نه پيژني نو موږ به يې څه وپېژنو! ځکه ورته وايو چې خو گاديوانان دي؟

3/4/2012 لغمان ولايت - د بسرام کلي

# ملايک غوندي انسان

د غله او شتمن ترمنځ دومره توپير دی چې

غل يې له شتمن نه غلا کوي او شتمن يې له غريبونه

په او سنی نړۍ هرڅه په پيسو پورې تړلي دي، ان خدا هم په پيسو پورې تړلې ده، هغه کسان چې ژوند يې جوړ وي او جيب يې ډک وي، تر غريبو او نادارو خلکو ډېر خاندې، دا خبره ما ته په اثبات رسېدلې ده.

مدیر صیب گل خان سره چې کله مخ شوی يم، نو خوله به يې له خدا ډکه وه، داسې نه ده چې گواکې مدیر صیب کوم لوی تجار دی يا هم وزير او د پارلمان وکیل دی.

نه!

هغه د پوهنې وزارت کې يو عادي مدير دی، خو گټه وټه يې له (الکوزی تجار) نه کمه نه ده، هره ورځ مې چې ترې پوښتنه کړې

- مدير صیب! نن دې کومه (ولجه) په گوتو درغلي او کنه؟

مدیر صیب به، په خدا وويل:

- هو! دېرش، خلو پښت، شين غوړي (زرگوني) مې جيب ته کړي دي!

خو نن مې چې مدیر صیب وليده، هغه پخوانی شوخي او خدا مې پکې ونه لیده، نو ترې پوښتنه مې وکړه

-مدیر صیب! څنگه غلی یې؟

مدیر صیب په خواشینۍ راته وویل چې ریس یې بدل شوی دی او سم ملایک غونډې انسان دی ،  
یوه روپیۍ رشوت نه خوري!

ماهم له مدیر صیب سره خپله خواشینۍ شریکه کړه او د حل لار په لټولو مې ورسره خبرې پیل  
کړې، مدیر صیب راته په ډېر اطمینان وویل چې د اندېښنې خبره نه ده، ځکه په لنډ وخت کې به یې  
د ځان ملگری کړی.

لا اونی نه وه تېره شوې چې یو ځل بیا د مدیر صیب خواته ورغلم، همدا چې مدیر صیب له لږې  
ولیدم نو له ځایه راپورته شو او په خندا یې وویل:

-سړی مې بلد که! ژغ مې پرې کېښود! خو لږې روپیۍ نه اخلي!

کابل کارته نو

26/ 09/ 2012

# نوی کور

عاقلا نولره خورنگه حکمت دی

لیونیو یو د عقل حکمت نه زده

( ستر خوشال خان بابا )

رښتیا چي عزت او ذلت د الله له لوري وي، هاد چا خبره که په منډه وای، نو سپی به پاچا و.

زه د کورنی تر ټولو کوچنی ځوی یم، اوس مو ژوند مخ په بڼه کېدو روان دی، ځکه چې ورورنه مې د کاروبار خاوندان شول، درس او سبق مو ووبلې او د بې وسۍ ډېرې شپې ورځې مو هم نرغوندي شاته واچولې.

څه موده وړاندې بسهودو ولسوالۍ کې خپل نوي جوړ شوي کور ته لاړوو، دا چې ډېر کلونه مو د ښار په شور کې ژوند کړی و، نوي کور کې ژوند کول راته خوندور ښکارېده، روانې اوبه، ونې غڼې او سمسورتیا، هر څه ته په تعجب کې وم او د خوشالي الوتنې مې کولې.

بوډا پلار به مې مازدیگر سطل واخیست او پټونه به یې تازه ترگاري راوړه، مور به چمن کې ناست و او ماشومانو به پکې غېږې وېستې، لکه د کلونو بندیان چې ازاد شي.

یوه ورځ مازدیگر مهال د بهسودو سپند خواته په مزه، مزه روان وم او خپل چپټر مې لوسته، چې غبراباندي وشو.

- حاجي صيب زو! وه د حاجي صيب زويه!

چې ومې کتل، گورم چې غمخور دی! غمخور یو وخت زموږ گاونډی پاتې شوی دی او دغه تخلص پرې ملگرو، ورتپلی و.

غمخورد ډېرې غير حاضرۍ له امله بڼونځۍ پرېښود ، گڼې ما سره به اوس د حقوقو پوهنځي کې و .

ستړي مه شي مو سره وکړه ، خود غمخور سلوک تر پخوا ډېر بدل ښکارېده .

ست مې ورته وکړه ، هغه هم پوی شو چې زموږ کور دلته راغلی دی ، د کور مبارکي يې راکړه او شاوخوا سيمه يې له نظره تېره کړه ، ښيرن پکول يې له سره پورته کړ او آرامه يې وويل :

-باداره !ته چې دلته ام (سگرتيان) نه وهې ! خدای به وهلی يې !

نوره يې ملا کړوپه کړه او بې له خدای په امانۍ نه روان شو .

ننگرهار بهسود - د سروري صيب دوی کور

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**